

CASTELL FORMÓS (BALAGUER)

De tan bell, formós

En conquerir Balaguer el 1105, el comte d'Urgell el va anomenar 'castell Formós' per fer honor a la seva bellesa. Ferran d'Antequera, 300 anys més tard, ens en va privar per sempre.

SAP GREU QUE S'HAGIN PERDUT la major part dels prop de 2.000 castells que hi havia a Catalunya. El de Balaguer és un clar exemple de la desaparició d'una joia: durant molts anys fins i tot va ser la residència dels comtes d'Urgell, i abans havia estat palau taifa dels governadors musulmans, que l'anomenaven 'suda'. L'edifici principal es va anar esfumant, però ens han quedat les

seves restes en un bell emplaçament, les imponents muralles i un entorn monumental que us serà molt difícil d'oblidar. La visita us farà adonar que Ferran d'Antequera no ho va poder destruir tot, i que, en el fons, el turó del castell encara continua sent formós.

SORTIM COM S'HI ARRIBA

Una vegada a Balaguer cal que travesseu tota la població pel carrer d'Urgell fins que creueu el pont Vell. Agafeu la carretera cap a Os de Balaguer fins a trobar un desviament a l'esquerra que us indica cap al castell.

Noguera

La muralla

Un carrer costerut us conduirà des del bullici de la plaça del Mercadal de Balaguer fins a l'anomenat portal del Gel. Pujareu per una escala que dóna a una passarel·la, des d'on recorrereu gran part de la muralla de la ciutat.

Només per la sensació de sentir-vos soldats acabant la vostra ronda damunt la muralla i tornant cap al cos de guàrdia, ja val la pena la visita. Estareu penjats, sense cap risc, a molts metres del terra seguint un camí de pedres mil·lenàries amb la ciutat de Balaguer al vostre peus. Tota una experiència.

Les explicacions de Francesc, Sergi o Anna us acompanyaran en el vostre itinerari, i el seu guiatge entusiasta us desvetllarà un per un els interrogants que obre aquest passeig inusual.

Després de les muralles us esperen l'església gòtica de Santa Maria la Major –també dita la Catedral–, el barri jueu i el santuari del Sant Crist. Després de travessar l'ampli fossar i els murs de la porta flanquejada per dues torres de defensa, començareu la visita a

Més enllà del castell

La ciutat de Balaguer té molt per oferir a més del castell que us presentem. Val la pena planificar bé la visita i dedicar-hi temps.

SORTIM RESTAURANT I ALLOTJAMENT

Restaurant del santuari

 Cuina molt elaborada i de mercat, ben atenta al seu entorn: fan ternasco al forn, milfulls de cabrit, creps de salmó amb ricota... De mitjana, costa uns 35 €.

Pl. Reial, s/n
Balaguer
Tel. 973 44 64 44

Cal Tonet

 Allotjament independent amb piscina, de 4 places i fins a un màxim de 7. És un indret molt tranquil per fer-hi estada amb la família o amics. Preu per persona i nit: 22,50 €.

Masia l'Esperança
Castellsèra
Tel. 973 40 02 65
www.masiaesperanca.com

les restes del castell. Hi trobareu fragments de l'ornamentació de l'antic palau, el polvorí d'època més moderna... i arreu nombroses boles de pedra de dimensió considerable trobades a les excavacions: són els projectils disparats per les catapultes de Ferran d'Antequera, principals causants de la desfeta.

El castell i el comte dissortat

Lubb ibn Muhammad l'any 897 va manar construir a l'assentament militar del pla d'Almatà el hisn o

castell de Balaguer. La fortalesa es convertiria després, de la mà de Yusuf al-Muzaffares (1045-1082), en un palau decorat amb guixeries pintades, la suda, el palau taifa on residia el governador. El refinament en la construcció, la magnífica ornamentació i l'emplaçament immillorable van captivar el comte d'Urgell, Ermengol VII, quan l'any 1105 va conquerir Balaguer i va establir-hi la capital del comtat, i va batejar la construcció com a castell Formós. Als voltants del 1314 la ciutat va rebre un fort impuls amb la construcció de grans obres que la van dotar de la base monumental actual. L'expulsió dels jueus del clos murat de la ciutat va suposar la creació de la jueria que veureu en la vostra visita, formada pels actuals carrers del Barri Nou, dels Teixidors, Miracle i Sant Josep, i la configuració de la imponent plaça del Mercadal. La darrera revolta de la noblesa comtal contra la monarquia la va capitanejar el comte Jaume II, anomenat el Dissortat. Per aquest motiu, el rei Ferran d'Antequera posà setge a la ciutat l'any 1413. L'assalt acabà

ACTIVITATS de la propera setmana

A l'estiu, viu Balaguer!
Tots els dimarts i
divendres fins al dia 1 de

setembre inclòs
(excepte el 15 d'agost),
a les 10 del matí, visites
guiades gratuïtes al
centre històric de
Balaguer i al castell.

el 5 de novembre amb l'entrada triomfal, i la presa i saqueig del castell per part de les tropes reials, que van ser pagades amb el botí.

Les dues ciutats

Aquest apassionant recorregut pel castell Formós i els monuments que l'embolcallen us oferirà l'ocasió

XVII Cicle Música als Castells

Castell de Balaguer: Dissabte 29 de juliol, a les 22 h, actuació de The Fu-manchú Jazz Servants, tribut a Fletcher Henderson.

Castell de Castellet (Castellet i la Gornal): Divendres 28 de juliol, a les 22 h, actuació de Marta Infante (soprano) i Purificación Terrado (piano).

Castell d'Olius-Solsona: Divendres 28 de juliol, a les 22 h, actuació dels Cosins del Sac.

Castell de Rubí: Divendres 28 de juliol, a les 22 h, actuació de Carlos Daza (tenor) i Ricardo Estrada (piano).

Castell de Roses: Dissabte 29 de juliol, a les 22 h, actuació del Conjunt Orquestral de Girona.

Castell de Tamarit: Dijous 3 d'agost, a les 22 h, actuació de Xavier Monge Trio + Carme Canela.

de palpar la història de molt a prop. Durant el circuit, sentireu el batec dels fets que van marcar els canvis radicals en la vida de la capital del comtat d'Urgell. Dalt del turó és interessant que us separeu en algun moment de la resta dels visitants i us quedeu sols per contemplar Balaguer als vostres peus, amb les dues ciutats ben diferents separades pel riu Segre: la més propera, de cases baixes, sostres de teula àrab, carrers estrets i costeruts; la de més enllà del riu, moderna i d'edificis alts. Mentre estireu la vista, us passaran moltes coses pel cap... ■

Per saber-ne més

Informació i reserves de visites guiades:

Àrea de promoció de l'Institut Municipal de Progrés
i Cultura de Balaguer.

Tel. 973 446 606 // www.balaguer.net

**sortim DE
CONCURS**

LA PORXADA MÉS GRAN

Quina creus que és la plaça porxada més gran de tot Catalunya, la de Balaguer o la de Vic? Tothom qui envii la resposta a castells@castellscatalunya.com rebrà un **2 x1** per al concert al castell de Balaguer i una entrada per a un atractiu turístic nou: el laberint de blat de moro de Cal Tonet (tel. 973 40 20 45).